

— ЯНА САВОЛЛАРИНГ БОРМИ!

Суратчи: Ҳ. САИДОВ

ЖАМҒАРМА ФАОЛИЯТИДАН

Ўзбекистон Болалар жамғармасининг Бухоро вилоят бўлими шу ҳудуддаги етим ва ногирон болаларга, шунингдек, кам таъминотли оилаларга баҳоли қудрат ёрдам бериб келаётир.

Когон шахридаги Пўлатовлар хонадони, ма-на икки йилдирки, оилавий болалар уйини ташкил этиб, қаровчисиз қолган 5 нафар гўдакни тарбияламоқда.

Улардан бири бу йил мактабга қатнай бошлади. Дили ўқисик болалардан меҳрини аямаётган ушбу хонадонга Болалар жамғармасининг вилоят бўлими ҳозирги иқтисодий тақчиллик шароитида 50 минг сўм туҳфа қилди.

Янги йил арафасида вилоятнинг бир нечта болалар уйлари ва мактаб-интернатларида улғаяётган гўдакларга байрам совғаларини олиш учун 40 минг сўм ажратилди.

Болалар жамғармаси Бухоро давлат қўғирчоқ театри билан биргаликда 25 декабрдан 15 январгача болаларга бағишланган «Ўн икки ой» номли спектакл, шунингдек «Мўъжизалар майдони» ва ҳар хил байрам тадбирларини уюштирди.

Озиқ-овқат ҳамда саноат молларининг нархи тобора ошаётганлигини ҳисобга олиб, жамғарма Ёшдўвон шаҳридаги 32-мактаб интернатига 70 минг сўм пул ўтказди.

Ушбу хайрия тадбирларини уюштиришда вилоятнинг кўпгина ташкилотлари, жумладан, Бухоро гўшт корхонаси «Бухараирстрой», «Бухарабуртехника» Бухоро туманидаги «Мадааният» жамоа хўжаликлари имкон қадар кўмаклашмоқдалар.

Шунингдек, жамғарманинг вилоят бўлими бир қатор мактабларнинг аълочи ўқувчиларига нафақа ҳам жорий қилган. Нафақалар асосан кўп болали хонадонларнинг фаол ва аълочи болаларига берилади.

УШБУ СОНДА:

ҲОЖИБОЙ ТОҶИБОЕВ:

Ўзбекнинг ўзи қизиқ...

ҲАЛИМ САЙИД:

Ҳалол лўқма дунёни
поклайди

АБДУСАТТОР СОДИҚОВ:

Бағритош. бўлмайлик

КЕЙИНГИ СОНЛАРДА:

АБДУВАЛИ ҚУТБИДДИН:

ҲАҚ ШЕЪРИЯТИНИНГ АСОСЧИСИ КИМ?

ҲАҚ МУРОД МУСОМОВ:

ПЛОМЛИ ҚИЗЛАРНИНГ КЕЛИН БЎЛИШИ

6 ДАРС

ОДОБЛИ БОЛА

Боланинг тарбия топиб одобли бўлгани таом емоққа ўтирганида ҳам равшан, маълум бўлур.

Одобли бола таом емоққа ўтурганда яхши хулқ ила ўлтуруб, яратганга шукрона айтиб, таом емоқни бошлар. Луқмани кичик олур, қўлларидан таом ёғини ва ё сувларини оқизиб турмас. Ва ҳар бир кишининг еган таомига ва олган луқмасига назар солмас. Таом чайнар вақтда ҳаракатлари бузулиб, шиддан шотир-шутур овозлар чиқиб, шошиб таом емас. Ош емоқ

вақтида катта кишилар қаторида ўтурмас. Ош егандан сўнгра қўлини ювмасдан, ёғлиқ ҳолича бирор нарсани ушламас. Ва ё таҳорат ушатмас, балки қўлини совун ва ё иссиқ сув бирла яхшилаб ювур. Ва оғзини ҳам чайқар, ундан сўнг қўлини ҳар нимарсага урса бўлур.

Одобли бола ётур вақтида ўрнини яхшилаб тузатар. Кундузи киядиган покиза кийимларини ечиб, қоқиб, тахлаб қўяр. Ундан сўнг аврати очилмаслик эҳтиёти билан ўрнига кириб ётар.

Суратчи: А. ТУРАЕВ

ТУЛКИЛАРНИНГ ЎЙИНИ

Бир ўрмонда яшар эди
Айиқ, Бўри ва Қуён
Улар жуда иноқ эди
Дўст эди кўндан буён.

Ажралишмас ёв келганда
Бирга ҳужум қиларди.
Бу дўстларнинг иноқлигин
Фақат тулки биларди.

Тулки мамнун ҳаётидан,
Дилида йўқ зарра ғам.
Лекин дўстлар иноқлиги
Унга қилар зўр алам.

Кеча-кундуз йўлар эди
Бирон режа тузмоқни.
Не қилса ҳам бу дўстларнинг
Иноқлигин бузмоқни.

Тўплади кўп игво, фитна,
Юрак-бағри бўлди қон.
Режасини бажармоқ — чун,
Йўл олди дўстлар томон.

У борарди йўлда шодон,
Бир вақт айиқ кўринди.
Унинг кўнелин овлаш учун
Тулки чиндан уринди.

— Айиқ дўстим, айтай бир сўз,
Бу ўрмондан чиқиб кет.
Сенга душман дўстларинг ҳам
Ушаларни ҳам ўнот.

Айиқ бир оз ўйланди
Аммо тили лол эди
Тулки яна жаврай кетди
— Дўстим бўлақол энди.

Унут ўша ҳайвонларни,
Йўлаб нима қиласан.
Дўстлигимдан айтдим сенга,
Тагин ўзинг биласан.

Бўри оғир хаста эмиш,
Дўстни жонлиқ этармиш.
Айиқ қонин ичса унинг
Жароҳати битармиш.

Айиқ дили ғамга тўлди,
Фисқу фасод, қўнондан.
Тулки тўйиб нафас олди,
Завқдан, ушбу ўйиндан.

...Бўри дўстим эшитдингми,
Ўрмонда не миш-мишлар?
Айиқ полвон бўри зотин
Йўқ қилмоқчи эмишлар.

— Йўғ-е, ҳайрон қолар бўри,
Не сабабдан гапир-чи?
— Бари аҳмоқ қўёнчадан
Ўша қўён сабабчи.

Яхшиямки оғоҳ эдим,
Тирик қолдинг, шукр қил.
Ҳақиқатни айтдим фақат,
Энди ўзинг фикр қил.

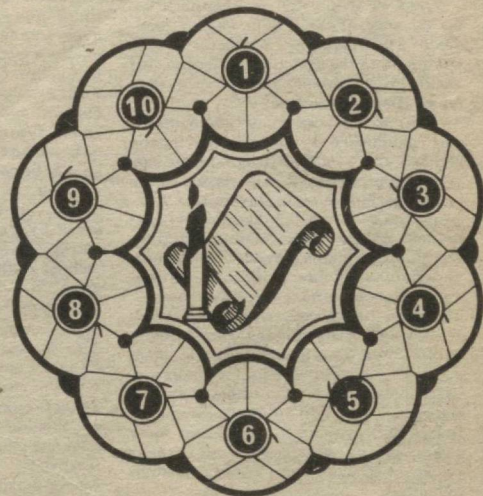
Важоҳатдан титрар бўри,
Оғиз бир сўз демоққа.
Сўнги бора сўз берди у
Қўён зотин емоққа.

Қавм-қариндош, дўст-биродар.
Кон талашди шу замон
Неки ўрмон, балки жаҳон
Жон талашди шу замон

Билмам қачон, қай зот илк бор,
Чалмиш игво кўйини.
Аммо, ҳануз давом этар
Тулкиларнинг ўйини.

Юсуф ЗИЕД

«МАЪРИФАТ НАМОЯНДАЛАРИ» БОШҚОТИРМАСИ

Азиз болалар! Ушбу жумбоқни ҳал этиш учун соат мили йўналиши бўйлаб керакли ҳарфларни қўйиб чиқасиз. Шунда халқимиз тарихида яшаб ўтган буюк сиймолар номи келиб чиқади.

Фозилжон ОРИПОВ тузган

ҲАЛОЛ ЛУҚМА ДУНЁНИ ПОКЛАЙДИ

чиликдан хабари бор. Елди-югурди, ерини ажратиб олди. Давлатдан икки миллион сўм қарз олиб ишга киришди. Олган қарзини эса бир йилдаёқ қайтарди. Шу пайтда Масковда ҳам анча парчаланиш — ўзгаришлар бўлиб четга, жумладан ҳақга боришга ҳам йўл очилди. Неча йиллар меҳнат қилиб, тухматга қолган, мудҳиш жамият асоратларини тушуна бурса-да барибир аросатда қолаётган Шарифжон ақнинг қалби учун шундай сафар — Ҳаж зарур эди.

ҲАЖНИНГ ХОСИЯТИ

Ҳа, Шарифжон акага бундай сафар жуда зарур эди. Бу заруратни у ҳақга бориб тўла тушунди...

— Ҳажни ҳар бир мўмин дунёқарашига қараб қабул қиларкан. Меҳроқибат, инсон қандай бўлиши кераклигини, у фақатгина еб-ичиш учунгина яшамаслигини ўз қалбига ҳам имон-этиқоди, поклиги билан озуқа бериши ва албатта, жамият — одамлар учун ҳам нимадир қилиши зарурлигини тушунган онларим. Буларни Саҳрои Кабир бўлида қўриб хулосага келдим. Исломининг, ҳалол меҳнатнинг кучи бўлмасдан у ерда яшаш қийин. Сувсиз, дарахтсиз жазираси саҳро, лекин ҳамма нарсаси муҳайё...

Оллоҳ унинг кўнглига солдими, ҳар ҳолда уйга боргач, биринчи қиладиган ишми масжид қўриқ бўлади» деб ният қилиб қўйди. Аслидаям қишлоқ аҳли масжид қўриш ҳақида унга илтимоснома бериб кетишган эди. (Дарвоқе, у вилоят советининг ноиб). Ҳаждан қайтгач, ноиблик ваколати билан қишлоқ марказида масжид қўриши бошлади. Бундан-да каттароқ масжид Бўка туманининг марказида ҳам қўрилаяпти. Нега ишми масжид қўришдан бошлади дейсизми? Ҳойна-ҳой, масжид одамларни ҳалол-ҳаромни ажратишга ўргатадиган жой бўлишини ўйлагандир. Одамлар қалбига нур олиб кириш ҳақида мулоҳаза қилгандир.

ФЕРМЕР ҲОЖИ

Албатта саволимнинг кўпи ишлаб чиқаришга тааллуқли эди. Шарифжон ака ҳаждан қайтгач, жамият таназулини ўйлаб, таҳлил қилиб чиқибди.

— Нимадан бошлаш керак?— деган саволга ҳажга боргандаёқ жавоб топгандек эдим. Келинг, янги фарзанд дунёга келишига сабаб бўладиган ота-онадаги қувват қандай таом натижасида пайдо бўлганини олиб кўрайлик. Улар еган таом ҳалол меҳнат маҳсули бўлмас экан, бўлажак фарзанд нуқсонли туғилади. Еки бўлмасам, эр топиб келган таомни хотини тановул қилиб боласига қўксини тутати, агар эр уни ноҳалол йўл билан топган бўлса, иллат гўдаккаям кўп орқали ўтган бўлади. Ва бу иллат икки барабар бўлиб наслдан наслга кўчади. Шу зайлда худосизлик, порахўрлик, ўғрилик, одамқушликлардан қайтмайди-ган авлод келиб чиқаверади.

Фермер хўжаликда 100 гектар ер бор. Бу ерга боғнинг турли дарахтларидан тортиб, сабзавотнинг ҳамма маҳсулотларигача экилади. Ҳатто деҳқон оиласига зарур бўлган ёғ маҳсулотининг ашёси кунжут ҳам. Жувозхона ҳам қўриб олишган. 300 тонна маҳсулот сақлайдиган омборхона, сартарошхона, битиб қолаётган замонавий ҳаммом, меҳмонхона, новвойхона, ошхона...

Дарвоқе, меҳмонхонасида ҳозирча илми толиблар яшаб, новвойхонасидан нон, ошхонасидан овқат еб, таълим олишяпти. Хўжаликнинг 200 дан ошқ чорваси ҳам бор. Вақти-вақти билан гўшт тарқатиб турилади. Та-лабаларгаям берилади, албатта. Этибор берган бўлсангиз, ҳалол луқма —

меҳнат билан топилган таомга сингдириляпти. Хўрматли газетхонларда толиблар қаерда ўқишади деган савол туғилиши табиий. Ҳикоямиз бошида пахта пункти идорасига кириб кетаётган чопонли йигитчалар ҳақида ёганимизни эсларсиз? Бориб кўрдик. Икки қаватли бино, пахта пунктидин деворлар билан ажратилган экан. Ҳозирча 3 та ўқув хонаси ва 100 кишига мўлжалланган намозхонаси, мударрислар хонаси бор. Бу Тошкент вилояти бўйича Бухородаги каби биринчи мадраса бўлиб, ислом таълимоти билан бирга улар учун иккинчи мутахассислик — ҳисобчиликка ҳам ўқитилади. Ҳисобчилик бўйича Тошкент олийгоҳларидан фан номзодлари дарс берса, илоҳий таълим учун Мовароуннахр мусулмонлари диний идораси мударрислар ва маблағ ажратган. Унда турли вилоятлардан ҳозирча 54 нафар толиб илм оляпти. Бу мадрасанинг вужудга келиши ҳам Шарифжон ақнинг ноиблиги ва аввало Оллоҳ кўнглига солган кўйиннақлигининг маҳсули бўлса не ажаб?

ФЕРМЕР ХЎЖАЛИГИНИНГ НИМАСИ АФЗАЛ!

— Агар содда қилиб айтадиган бўлсак,— дейди Шарифжон ака.— энг асосийси деҳқон етиштирган маҳсулотнинг 70 фоизини, хоҳласа маҳсулотнинг ўзини, хоҳласа пулини олади.

СССР замонасидаги саккиз фоиз қайда-ю 70 фоиз қайда.

Тўриси бу жавобга ишонқирамай қарадим. Ва албатта, саволларим кўпайиб кетди.

— Фермерликнинг натижаси яхши экан, бошқаларнинг фермер хўжалик тузишлари учун қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

— Ҳозир кўпчилик деҳқонлар фермер хўжалик тузишдан ўзини четга тортаяпти. Нега? Чунки деҳқон сотиб оладиган уруғлик, техника, йўл ҳаражати ва ҳақозолар 100 дан 300 ўз баробаргача ошди. Деҳқоннинг сотадиган маҳсулоти эса 10—12 баробар ошди, холос. Бу деҳқонларни совутади. Бозорлар ҳам тўкин-сочин бўлавермайди. Яна бир жиҳати деҳқон қанча пул топса, шунча кўп солиқ тўлайди... Ҳозир кўчада юрганларнинг ошиги олчи. Кичик дўкончалар ёмғирдан кейинги қўзқоринлардек кўпайиб кетди. Кўпайсин, майли, лекин буларнинг жамиятига не фойдаси бор? Бу дўкончалар таъбирот ишларнинг лотларининг сотиб фойдаланки, у де...

маҳсулот ишлаб чиқармаяпти. Лекин уларнинг тагида машина, деҳқонда эса...

Аслида шундай қонун ҳукми суриши керакки, деҳқон етиштирган маҳсулотини истаган пайтда, истаган нархида сотиши мумкин бўлсин. Деҳқонга — ОДАМ МЕҲРИҒа ишонч бўлмас экан, тўқчилик бўлмайди. Ҳозир ёш мамлакатимиз, тарбияни ҳам шундан бошламоғимиз керак.

Шариф Ҳожи Валижоновнинг «Дўстлик» фермер хўжалигида 104 киши меҳнат қилади. Деҳқонлар ўртасида ишонч пайдо бўляпти, иймон қайтапти. Унинг нияти халқ фақат ҳалол меҳнати билан тўқ яшасин, ҳалол меҳнат эса кадрлансин.

ЯХШИДАН ИМОРАТ ҲАМ ҚОЛАДИГАНДЕК...

Одатда муаллимлар деҳқонга фарзандининг яхши ўқимаётганидан нолиса, у кўпинча бир хил жавоб қайтаради: «Ҳамма олим бўлаверса кетмон кимга қолади». Шарифжон акага қараб англадимки, деҳқон маърифатли бўлмас экан қосаси ҳам оқармайди. Маърифат Шарифжон акага бир олам нур бағишлябди. Бу нурни фидойи журналист Урол Утёев қўрибдида ойнаи жаҳонга тақлиф этди. Мана бир неча пайтдан буён «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» кўрсатувини олиб борапти. Деҳқончиликка, қурувчиликкаям, ижодгаям вақт топаётган.

Яхши одам боғ яратади. Шарифжон ақнинг боғи ҳосилга кирди. Лекин яхшидан нафақат боғ, ундан иморатлар ҳам қоладигандек. Ҳадисларда кўприк қурган ҳам яхшилик эканлиги айтилган. Одамларга уй-жой қўриб бериб, унинг дунёга етиши учун кўприк — уй (ахир у ерда бир умр яшайди) қўриб берапти. Қолаверса, унинг ҳаракати билан боғлиқ икки масжид ҳам бор.

Шарифжон ака умр йўлдошлари билан уч нафар қизини тарбиялаб вояга етказаяптилар. Ҳали у киши наққарон — 56 ёшда, бақувват. Эл учун, кўп ишлар қилади, худо насиб этса. Биз ҳам ул зотга Оллоҳдан сихат-саломатлик, баркамоллик тилаб қоламиз.

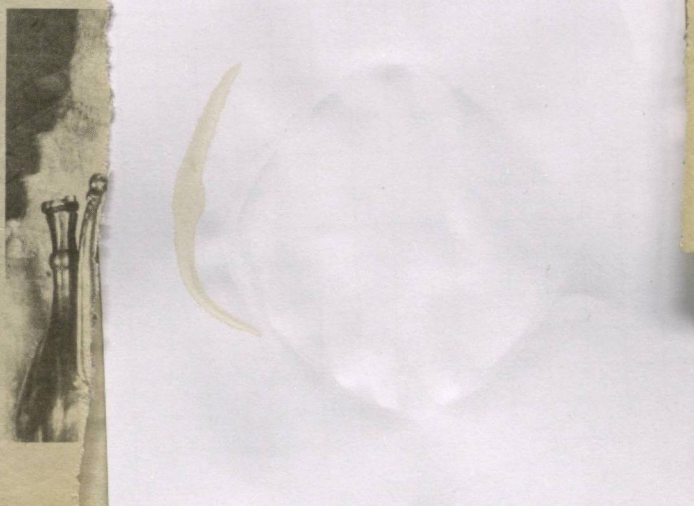
УМР МОЗИЙСИГА САФАР

Уруш йиллари кўп жойлардаги каби бу манзилдаям беш нафар фарзанд етим қолди. Уларнинг отаси урушдан қайтмади, онаси эрта вафот этди. Етимларнинг энг қаттаси беш ёшли Шарифжон эди...

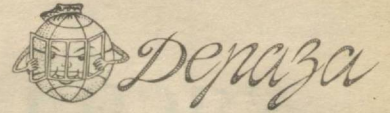
— Етти ёшимдан ҳам ишлашимга, ҳам ўқишимга тўғри келди. Замон шунчаки эди,— дейди Шарифжон ака.

Шундан бери у меҳнатда. Беш нафар оғайнидан бир ўзи қолди. Деҳқончиликда суяги қотди. Совет даврининг ҳамма жабҳаларини кўриб билди. Комсомолга ўтди. Сўнг бригадага бошлик бўлди. КПСС сафига кирди. Режалар удаланаверди. Ниҳоят, колхозга раис этиб сайлашди. Икки йил шу вазифада ишлади. Пахта режаси ўша йил ҳам бажарилганди. Масковдан «десантчи»лар келишди-ю Шарифжон ақани «Оз тонна пахта сотиб олгансан», деб ўн йилга қамашди. Лекин айб қўйишга олмади. Бир йилу саккиз кун деганда «келгинди ҳақиқат ташувчилар» уни озод этишга мажбур бўлишди.

Қайтди. Ахир унинг халқ учун қилган меҳнати, халқнинг эса ўзига нисбатан ҳурмати бор эди. Лавозимлардан бирида ишлашни тақлиф этишди. У рад этди. Деҳқончиликда суяги қотган эмасми, тепаликдаги ташландиқ ерни ижарага беришларини сўради. «Берамиз», дейишди. Лекин расмий идорадан ўтиши қийин бўлди. Раис бўлиб ишлаган эмасми, унча-мунча расмият-

«МЎЪЖИЗАЛАР МАЙДОНИ»ГА МАРҲАМАТ!

1993 йил 16 январ куни Пойтахтнинг Тўқима-чилар маданият саройида «Мўъжизалар майдони»нинг навбатдаги ўйини бўлиб ўтади. Ҳар гал-гидек, ўйин дастурига қизиқ-қизиқ томошалар билан бирга ҳар хил турдаги ноёб буюмлар ҳам сиритилган.

Ҳа, «Мўъжизалар майдони»нинг доврўғи қўш-нидан қўшнига, маҳалладан маҳаллага, туман-дан туманга, вилоятдан вилоятга ўтиб, шўхрати тобора ошиб бормоқда. Навбатдаги ўйиндан бо-хабар бўлинг.

Сиз — доврўқли корхона раҳбарлари, ишлари юришай-юришай деб турган жамоа бошқонлари, ишбилармону тижоратчи жаноблар! Ўз маҳсулот-ларингизни реклама қиламан десангиз, савдо хизматингизга таклиф этишни, шоу-ўйин ҳомиёси бўлишни истасангиз, қўйингки, томошабинлар, халқимиз бир соат мириқиб дам олсин десангиз «Мўъжизалар майдони»га марҳамат! Маълумот-лар учун телефонлар: 53-36-65, 39-43-95, 22-34-07, 23-26-53.

«Мусичаи беозор» дейи-шади, бу жониворларни қал-бида табиатга Меҳри усти-вор кишилар. Шунданмикин мусичалар ҳам инсонларга яқин жойдан паноҳ излаша-ди.

Бир кун келиб Тангри тао-лонинг барча яратганлари — тирик жонзотлар қўллашуви муқаррарлигини билар, бал-ки шу қушлар ҳам. Уларнинг ўйлагани — шаффоф, осой-ишта осмон.

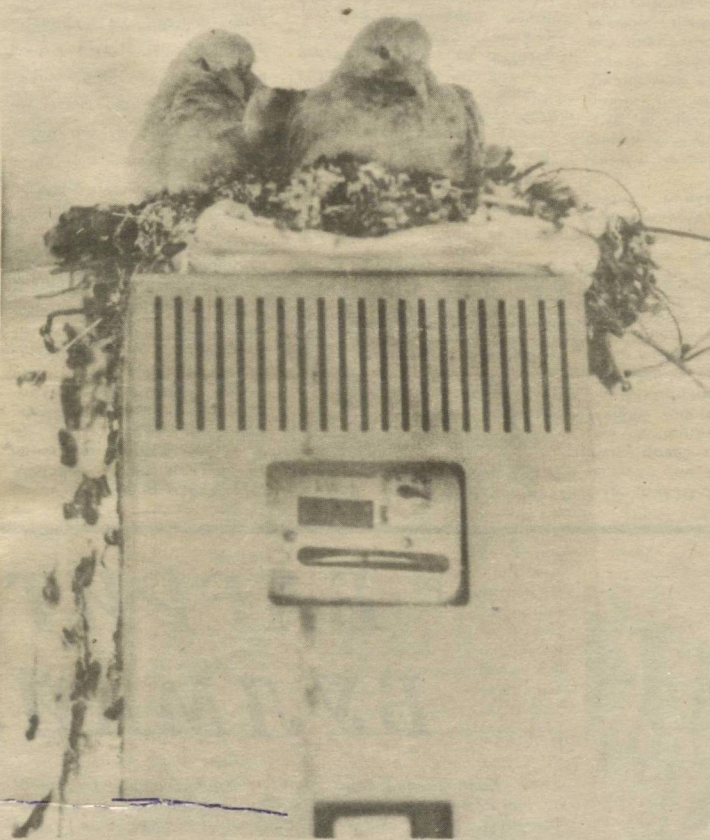
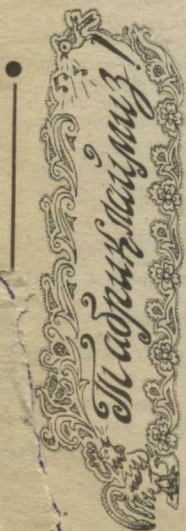
Бизнинг йил бошида муқлаганимиз — меҳру оқи-бат, адлу инсоф, тўқинлигу сокинлик бардавом бўлсин дунёда!

Эълон

СУЮНЧИГА 5000

31 декабр куни пойтахт-нинг марказий зобитлар уйи қаршисидаги «Миллий таом-лар» ошхонасида фаргоналик жаноб қороз халтачасини айқотиб қўйди. Халтачанинг ичида майда-чуйда нарсалар билан бирга паспорт ва бош-қа ҳужжатлари ҳам бўлган. Топган инсонга 5000 рубл суюнчи берилади.

Тел: 39-43-95

Суратчи: Х. МИРЗАКАРИМОВ

БОЛАЛАР — СПИД ҚУРБОНИ

Урусия Олий кенгашига юборилган СПИДга қарши кураш дастурининг тақ-дири номаълум бўлиб турибди. 1993 йил-да «аср вабоси»нинг олдини олиш учун маблағ ажратиш, ажратилмаслиги ҳам ҳали аниқ эмас. Сўнгги маълумотларга қараганда эса, бу мамлакатда 1988 йил-дан ҳозиргача 591 киши СПИД вирусини юқтирган. Касаллар сони — 91 та. Улар-дан 64 таси болалардир. СПИДдан нобуд бўлган 56 кишининг қирқтаси ҳам бола-лар эди.

МАРҲУМНИ ШИЛИШДИ

Қараганда қабристонига қўйилган яқинларини кўргани келганлар ҳайратдан ҳангу-манг бўлиб қолишди. Кўни-кеча марҳум қўйилган қабр бузилган, ундан эса мурданинг яланғоч тани кўриниб ту-рарди. Ноинсоф талончилар қабрни очиб, марҳумнинг кастюмини ечиб кети-шибди.

ШИЛҚИМ БЎЛМАНГ!

Кузнецк шаҳридаги «Полимермаш» за-води ишчисининг ишқий саргузаштларга ўчлиги қонли мажаро билан тугади. Етоқ-хонада уни ўз хотини билан кўриб қолган рашқчи эр иккала жазманни ҳам шартта сўйиб ташлади.

ЖОНИГА ТЕГДИ

Урусиянинг Канск шаҳрида яшовчи фуқаро ғирт маст уйга қайтди ва одатда-гидек аёлини дўппослашга чоғланди. Би-роқ шўрлик хотин ҳам жонидан тўйиб турган эканми, эрини гиппа бўйиб, бе-шинчи қаватдан ташлаб юборди. Бечора эр тил тортмай ўлди, аёлини эса икки болани тарбиялаётганлигини ҳисобга олиб, ҳеч қарерга кетмаслик шарти билан қўйиб юборишди.

МАЛЛАСОЧ ХОНИМНИНГ ҲАЗИЛИ

Киевда ғалати феъл-атвори аёл пайдо бўлди. У фақат метрода юради, эскала-торда севишганларни кўриб қолгудай бўлса, йигитга ҳавода ўпич йўллаб, усти-га-устак «жонгинам, кўнғироқ қилмай қўйдинг-ку!» деб таъна ҳам қилиб қўя-ди. Шундан сўнг бечора йигитнинг аҳ-волини тасаввур қилаверинг!

«Семья» газетининг ёзишича, кадр-қимматини ўйлайдиган киевлик йигитлар кейинги пайтда метрога тушмай қўйиш-ганмиш.

шингиз муборак бўлсин! Ҳам-малариңизни чин дилдан бу қўтлуғ кўнларингиз би-

мий бахт ва соғлиқ ҳамма-вақт ҳамроҳингиз бўлсин. Қалбингиздан ёшлик туйғу-

бон опаси НАЗИРА! 13 ёшинг муборак бўлсин! Доимо йў-наб-қулиб юрсин. Пешонаң-ёруғ бўлсин, деб МАРҲА-МАТ бўлинг ва адаңг РУС-ТАМБЕК.

Ун бир фарзандинг она-си, қадрли, меҳрибон МАХ-СУМА ая! Сизни 8 январда 55 ёшга тўйишингиз муноса-бати билан қизгин қўтлай-миз. Оллоҳдан Сизга соғ-лик, тан хотиржамлик тилаб фарзандларингиз номидан қизингиз ДИЛЛОЛА ЮНУ-СОВА. Тошкент.

Азиз онажонимиз КОПИЯ-ХОН ая! Сизни туғилган ку-нингиз билан табриклаймиз. Бахтимизга доимо омон бў-линг. КАРИМЖОН, УЎИЛ-ХОН

Дўстимиз КАМОЛИД-ДИН РАҲИМОВ — муборак 50 ёшингиз, қизимиз — НИ-ЛУФАРХОН 18 ёшингиз (12 январда), эркатойимиз ЕД-ГОРАХОН — 2 ёшга тўли-

дан табриклаб, сизларга ўзоқ ва бахтли, фаровон ҳаёт, ишларингизда, ўқишларин-гизда омадлар тилаймиз. Ду-нёдаги барча яхшилик ва эз-гулик сизларга бўлсин. Дош-

си, лабингиздан шодлик кул-гуси аримасин.

Самимий ҳурмат билан: ЭРКИНЖОН, ШАХЗОДА-ХОН, АЗИЗБЕК, ХИЛОЛА-ХОН, ЛАЗИЗБЕК ХУДОЙ-БЕРДИЕВЛАР.

Ойижонисининг чаққон ёр-дамчиси, укаларининг меҳри-

ҚУШ

УЯСИДАН ҚЎРҚҶУЛИК

«Ё заринг ё зўринг бўлсин» деган учқур ибора бугун пайдо бўлиб қолган эмас. Аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган бу ҳикмат, эҳтимол, бир бечоранинг фиғонидан яралгандир. Лекин... фиғонданми, аламданми, ё ичорликданми қақшаган бир камбағалнинг тилиданми янграган бу калом шу кунларимизда ўз кучини яна ҳам ёрқинроқ кўрсатаяпти. Чунки зар тўплашу зўр бўлиш илинжида одамларимиз нима ишлар қилишмаяпти. Айрим маҳаллий пешооларимизу баъзи ишчиларимон деб ардоқлаётганларимиз не-не гуноҳу жиноятларга қўл уришмаяпти...

Зарнинг зўри даъвогарни айбдор, айбдорни даъвогар қила олиши, у ҳатто жиноятчининг бошини дор сиртмогидан ҳам силлиқкина чиқаришга қодирлигини тасдиқлайдиган ривоятлар жуда бисёр. Мана, бири: қозининг ҳузурига икки киши келибди. Бири — даъвогар, бири — айбдор. Даъвогар титраб-қақшармиш. Айбдор хотиржам эмиш. Чунки у қозига ўн танга пора узатиб қўйган экан. Қози даъвогарга нукул: «Уйлаброк сўйланг, уйлаброк сўйланг» дер эмиш. Даъвогар ҳайрон бўлармиш. У ўзининг ҳақлигини ҳар қанча асосламасин масала ҳал бўлмабди. Қози эртага келасизлар деб қайтарибди. Айбдор

эртаси кун қозининг қўлига қирқ танга тутқазибди. Даъвогар ҳам келибди. У даъвосини сўзлайверибди. Қози эса нукул: «Қирқиб-қирқиб гапиринг» деб гапини қайтараверибди. Даъвогар баттар ҳайрон бўлибди. Муаммо яна очилмабди. Қози: «Эртага келинлар балки ўшанда ҳал қилармиз», деб айбдор даъвогарни жўнатиб юборибди. Эртаси кун айбдор қозига юз танга берибди. Қози эса айбдор келиши билан: «Юз бор, хотир бор. Дийдиёингизни тўхтатинг», деб уни шикоят қилишга оғиз очиргани ҳам қўймабди ва унга заррача озор еткизмай масалани ҳал қилибди. Жабрдийда даъвогар эса буйинини ҳам қилиб, қозининг ҳузуридан чиқиб кетибди. Қачонлардир бўлган бу воқеа афсуски қозию қузнотлардан қолган шунчаки ривоят эмас.

«Қовун қовунни кўриб ранг олади» деганларидай ҳозир пултопар қаллоблардан ибрат олиш авжланиб кетаяпти. Одамларимиз пулбойлик ортидан ким ўзар қилибқувишяпти. Ун қўшундан бир одам олиб, чап қўшунга ошириб сотиш аксарият учун одатга айланган. Албатта, ҳолатбарорлик қилиш, бировларнинг мушкуллини оsonлаштириш айб эмас, аксинча — савоб. Аммо зорикқанларни зор қақша-тишдан ёмонроқ гуноҳ йўқ.

Бирни ўнга пуллаш учун худони ўртага қўйиб қасам ичаётганлар эса ўзлари англамаган ҳолда болаларига гуноҳлардан сабоқ бера-япти.

Уруғларни, ниҳолларни саралаб, навларини обдон билиб экамиз. Яхши, мазали мева берадиганларини излаймиз. Дуч келган ҳар қандай бута-сутани ҳовлимизга келтириб ўтқазмай-миз. Негаки тахир, аччиқ мева ейишни хоҳламаймиз. Аммо, шундай эътиборсиз тарбиямиз туфайли бир кун келиб фарзандларимиз аччиқ мева бўлиб етишишини негадир ҳаёлимизга келтирмаймиз. Танамиздан тўраган «аччиқ мева» ўзимизни, боз устига бошқаларни «сийлаганида» афсуски дод-фарёд фойда бермаяпти. Уғрилиқ қилаётган, талончилиги билан маҳаллани додга келтиратган ўспиринларнинг ота-оналари киссавур бўлмаслиги, наshawандлигидан жиноятчиға айланган йигит-қизчаларнинг хонадониди тама-ки умуман чекилмаган бўлиши мумкин.

Кузатишлар далолат қилишча, мол-дунёга ҳирс қўйган, ҳаром-ҳарис бойлик

тўплашни таомил билган хонадонларда вояга етган фарзандларнинг аксарияти ёвуз, шафқатсиз булар экан. Улар, ҳатто, яқин қавм-қариндошлари қазо қилганида ҳам йиғлай олмас экан. Табиийки, дийдаси тошга айланган бу кимсаларга биров учун куйиниш, бир муҳтожга кўмаклашиш туйғуси бегона. Анча-мунча одамни назар-писанд қилмайдиган бу ҳиссиёлар ўзини эмас, ўзгаларни ўйлаб иш тутадиган кўнгли бўш раҳмдилларни масхара қилишди.

Ушбу воқеа ҳам маънавий қашшоқлигимиз қай даражада кенг илдиз отганини тасдиқлайди. Пултопарлардан бири зару зўр ишла-тиб, ўғилчасини тиббиёт олийгоҳига жойлаштирибди. Эрактой дарсларга истаса келиб, истамаса келмай кун ва ойлари ўтказаверибди. Синов-имтиҳонлар бошла-нибди. У синов-имтиҳонларни топширолмабди-да отасини чақирибди. Зўр ота таниш-билишларини яна ишга солиб, эрактойнинг муаммосини ҳал қилиб берибди. Яна машғулотлар бошланибди. Зўр отанинг фарзанди ўз одатини қилиб, дарсларга хоҳласа бориб, хоҳлама-

са бормай юраверибди. Навбатдаги синов-имтиҳонлар бошланганида яна аввалги машаа тақорланибди. Албатта, одатдагидек зўр ота ҳам келибди. Шунда таниш бўлиб қолган домлалардан бири унга: «Уғлингизнинг ўқийшини ўзи қизиқадиган олий ўқув юртига ўтказайлик. Биз ёрдам берайлик. Таниш-

билишлар ҳаммамиз роса хуноб бўлиб кетдик. Бу ер — тиббиёт даргоҳи. Кишилари-миз саломатлигини асраш эртаги шу даргоҳда таҳсил олаётганларга боғлиқ. Уғлингиз барибир ҳам врач бўлмайди» деб маслаҳат берибди. Ота эса унга «Тўғри, ўғлим ҳеч қачон врач бўлмайди. Лекин У ГЛАВ. ВРАЧ БУЛАДИ. (Айнан шундай деган). Амаллаб битириб олса етарли. Синов-имтиҳонлардан ўтказаверинг. Сизни куруқ қолдирмаймиз», дер эмиш. Қаранг, зўр ота шу даражада ишонч билан гапирди. Ҳаётдаги ана шундай ҳайратланарли ишларни кўраётган ўспиринлар кимдан ибрат олади, кимларга таассуб қилади — бу изохсиз аён.

Зару зўрнинг бўлмайдигани бўлдиганини кўриб, билиб турган ўспиринлар тайинки фақат пул топишни эътиқодига айлантиришди. Катта арава юрган йўлдан кичкина арава ҳам юради, деганларидек, оталар, оналар ҳар қалай бу масалада ҳам фарзандларига ибрат бўлишяпти. Қуш уясида кўрганини қилади.

Қуш уясида нималарни кўраяпти?

Қуш-қузнунга айланмаганмикин?

Қузнун нима ейишини биласизми?

Абдулла УЛУҒОВ

БАҒРИТОШ

БЎЛМАЙЛИК

«Қайнонасини қўйиб, юборган аёлнинг сўри бўларини» деган гапини эшитганимизда нўжуринида жўнатишга келган сабабини босишга ўнчада кўч тополмасам керак деб ўйлаган эдим. Ҳалиям инсон боти-си ҳар нарсасига чидайди. Ўзини босиб, ана шу сўри жараёнини кўришга жата-қилди. Ҳаёлимча эса сўри-сиз саволлар: «Шўрлик қай-нона келинига нима ёмонли-ни раво кўрди экан? Ёки ростдан ҳам бағри тош, келинига кун бермаган, қаҳри қаттиқ аёлмикин? Ваъзилар-га ўхшаб келиннинг пешона-сида ёнроқ чақиб, бир бурчла нонни ушшлаб бер-диликкин? Ахир, нима бў-ганда ҳам тирик инсонга ўт қўйиш осон иш эмас-ку?!

Воқеа, тўғрироғи, жанжал сабабини эшитиб донг қот-ди. Келин ёш болали экан. У боласи олти ойлик бўлмас-дан ишга чиққоқчи бўлган. Қайнонаси кекса ва юзирон бўлганлиги сабабли келинни бироз сабр қилишга ундаган. «Вой до! қайнона! ченин-нига чиқинишча қарини, ўн-ча кўчаса бир қайиш чиқ-майсан, дейди!» қўйишда аю-

ханнос солади. Бир неча кун-дан дарах этдан жанжалдан сўнг келин қайнонанинг ма-қасини ўйириш» учун ўнча ҳеч ким йўқлигида қайнона-си устига мой сепиб, ўт қўйиб юборди. Шўрлик қайнона-нинг жони ҳам қаттиқ экан. Бир неча кун касалхонада нари бориб, бери келди. Бўл-ган ноқеаларни айтиб берди. Ахир аёлнинг, оғриқ билан жон берди.

«Мен уни қийналмаса ке-рак», дарров ўлади-қолади, ҳеч кимга ҳеч нарса деб-ай-ди деб ўйлаган эдим» дейди келин.

Суд давом этяпти. Келин қилинишга яраша жазо ол-миш тайин. Мен эса онаизорга ачинаман. Унинг ҳали ҳаёт-дан унчи катта, орзулари бисёр эди. Набираларининг йиғилорига боқиб тўйганича йўқ эди. Айни дарахлар сўлга кирганда бечарани келган аёлдек ноқобил келиннинг қаҳри онани олиб кетди. Ҳаётга, келажакка ажиб бир нуруйи нисоҳ ол-лан термилди турган қўзлар абадий юмилди.

Қайнонасини қўйиб юборган аёли даъватлаш учун сўз бисоти оқиблик қилади. Бун-дай кичсаларнинг тақдирини ҳудода топширишдан ўзга чора йўқ. Ҳаётнинг ўзи лаъ-натласин, қаргасин бундай бағридош аёлларни. Ахир, чумолини ногаҳон босиб ол-ган одамнинг ич-эти зирқир-райди. Наҳот одамнинг қарни чумолича бўлмаса? Йўқ, ҳа-ли ундай замонлар келгани йўқ. Ўзини билганга ҳар қан-дай замонда инсондан улғу-нудан азиз зот йўқ ва бўли-ши ҳам мумкин эмас.

Уволу ҳаромзан қилмай-миз ҳазар.

Алҳазар, ер ютиб кетмай-ти бизни.

Нахотки ўч олмок қасида ёниб,

Ўт қўйиб ўлтирсак ўз оқа-мизни!

Бу ҳодисани эслаш та-саввур этиш нақадар оғир.

Абдусаттор СОДИКОВ
Жиззах вилояти

Суратчи: Абдул Ғани ЖУМА

ТОШКЕНТ ШАҲАР «НИ-ХОЛ» ТИББИЙ ХИЗМАТ КОРХОНАСИНИНГ ШИФОКОРИ УҚТАМ МУҲАММАД МУРОД БИЛАН СУҲБАТ

— Уқтам ака, аввало сизлар шуғулланаётган табобат соҳаси билан газетхонларни таништирсангиз!

— Бажонидил. Ҳозирги кунда биз табобатнинг сексопатология соҳаси ва унинг зинний хасталиклари билан

учраб туришининг диққатга сазовор яна бир томони борки, буниси ўзимизнинг кунлик меҳнат фаолиятимиз билан боғлиқ. Доимо кимёвий заҳарли жойларда кўп ишлаган, яшаган кишилар ўзлари сезмаган ҳолларда ушбу хасталикларга дучор бўлиши турган гап. Мижоз сустлигига асосан ички секреция безлари фаолиятининг бузилганлиги, айрим аъзоларнинг ривожланишдаги нуқсонлари, таносил органларининг яллиғланиши, ирсий, руҳий омиллар кўпроқ сабаб бўлади.

— Баъзида эшитиб қоламан, юқоридаги хасталикларнинг келиб чиқишида яна қандай сабаблар бўлиши мумкин!

— Тўғри. Агар, билсангиз зино — зурриёд, мижознинг энг ашаддий кушандасидир. Ҳозирги кунда жинсий қўшилиш орқали юқувчи касалликларнинг 22 тури мавжуд. Бу алоҳида мавзу бўлади.

бир хил билимлар ўргатилмоқда. Ваҳоланки, бу таълим йигитларга алоҳида, қизларга

алоҳида олиб борилиши шарт. Худди мана шу усул қизларимизни эркакшода, йигитларимизни мулойим, бўлиб ўсишдан асрайди.

— Дарвоқе, сиз юқорида яқингинада тўйи ўтган келин-куёвларнинг ўзаро қовушолмаётганлигини кўп учрайдиган ҳол дедингиз. Бунинг сабаби касалликдами!

— Табобатда ушбу ҳолатни «виргомия» деб аташади. Албатта, бу хасталиқдир. Келиб чиқиш йўллари эса турлича бўлиб, инсон руҳий муносабатининг бузилиши алоҳида туртки вазифасини ўтайди. Шунингдек, бундай хасталиклар атроф муҳитнинг ифлосланиши, озиқ моддалар таркибининг бузилиши натижасида ҳам авж олиб кетди.

— Уларни даволаш мумкинми?

— Албатта. Аммо шундай қилиш керакки, иш давола-нишгача бориб етмасин. Бу ўринда ёшларни жинсий тарбиядан қанчалик хабардор эканлиги ҳам катта аҳамиятга эга.

Бундай беҳаёлик тарғиб-чиларга нисбатан қатъий жазо белгиланиши лозим.

— Мурожаат учун беморларга даволаш усулларининг муҳим жиҳатлари ҳақида тўхтайсангиз!

— Шаҳримизнинг Усмон Носир кўчаси 100-уйда жойлашган «Нихол» тиббий хизмат кўрсатиш кичик корхонаси бундай касалликларни даволаш борасида ўзининг салмоқли фаолиятини бошлаганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Бу ерга мурожаат қилган

беморлар профессорларнинг маслаҳатларидан баҳраманд бўлиб зарурий лабора-тор текширувларидан ўтгач, «Фитобар»имиздаги доривор гиёҳлардан турли хил физиотерапевтик муолажалардан шифо олишмоқда.

Даволаш асосан тушдан кейин кечга қадар давом этади.

— Уқтам ака, суҳбатимиз сўнггида ўз шахсингиз ва оилангиз хусусида ҳам билмоқчи эдим...

Бош муҳаррир:
Абдуҳошим
ИРИСБОВ

ТАҲРИР
ҲАЙЪАТИ:

Қулман ОЧИЛ
Жуманазар
БЕКНАЗАР
Дадахон
ЕКУБОВ
Муҳаббат
ИБОДОВА

Тўлқин ҲАИЙТ
Юсуф ЗИЁД

(Бош муҳаррир

ўринбосари)

Ботир ЭРНАЗАР

ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНГАШИ:

Бахтиёр

ЭГАМБЕРДИЕВ

Қувондиқ

БЕРДИЕРОВ

Меъли

ИҲУДОШЕВ

Рўзимат

САФОВ

Абсалом

УСАНОВ

Урол

УЗБЕК

Асқар

АЛЛАБЕРДИЕВ

Абдумуталлиб

РИЗОКУЛОВ

Тахририят
келган хатларга
ёзма жавоб
қайтармайди.
Шунингдек,
фуқаролар
билан
ташқиётлар
ўртасида
воситачилик
ҳам қилмайди.

Газетамиздан
олинган
маълумотлар
«Оила ва
жамият»дан
деб кўрсатилиши
шарт.

Газетамиз
ҳомийлари —

Тошкентдаги
СЭВИК

тижорат жамияти,
Ғаллаорол
туманидаги
«Ғаллаорол»,
Муборак
туманидаги
Хитой давлат
хўжалиги,
Сирдарё
«Оқ олтин»

дон маҳсулотлари
корхонаси
МАНЗИЛИМИЗ:

700029,

Тошкент — 29

Намоёншар

хтебони,

1-бино.

Телефон:

39—43—95

Обуна

индекси «4654

Буюртма 42

Ўзбекистон
Республикаси
«ШАРҚ»
нашриёт —
матбаачилик
концерни
Тошкент шаҳри

ИНСОН ТАНИ

ДАРД БИЛМАСИН

боғлиқ жиҳатларини (барҳам топтириш услубларини) тадқиқ этиш билан машғулмиз.

— Сизларга қанақа дардга мубтало бўлган беморлар кўпроқ мурожаат қилмоқда ва бу касалликнинг келиб чиқиш ҳоллари асосан нима билан боғлиқ!

— Бизга келадиганларнинг аксарияти мижоз сустлиги-ю, бефарзандлик касаллигига йўлиққанлардир.

Оила учун энг муҳқиш дард ҳисобланган бепуш-ликка кўпчилик ҳолларда аёлларнинг ҳамда эркакларнинг касаллиги сабаб бўлаётгани маълум. Гоҳида келин-куёвларнинг бир оз тажрибасизлиги ҳам вақтинчалик бола бунёд бўлмаслигига олиб келади.

Эркаклар ўртасида бепуш-лик касалига ёшлигида тепки, брутселлэз каби юқумли касалликлар билан оғриб, етарлича даволанма-ганлар чалинади. Шунингдек доимий чарқоқда юриш, сиқилиш, кўп ичиш, чекиш ва овқатланиш меъёрининг бузулиши ҳам кўпинча бефар-зандликка олиб бориши мумкин.

Мижоз сустлиги-ю бепуш-ликнинг одамлар ўртасида

— Кейинги даврга келиб биз истаймизми, йўқми эр-каклар ўртасида кўп хотин-лик ҳақида ҳар хил гаплар учрайди. Бунинг албатта табобатда исботланган яхши ва ёмон жиҳатлари ҳам бўлса керак!

— Шахсан мен кўпхотин-ликка қаршиман, бироқ икки хотини борларни айблаш ҳам ноўрин.

— Сизнинг соҳангиз билан исломий дунё ўртасида қандай ақинлик бор! У билан муҳолифлик қиладиган белгилар ҳам учрайдими!

— Кўпроқ ислом дунёси билан ҳамонанг воқеаларга дуч келамиз. Мисол учун зино ислом тарбиясида бутунлай қораланади. Бизнинг соҳамизда ҳам худди шундай. У жинсий аъзоларни турли касалликларга олиб борувчи бемаза қусур ҳисобланади. Ота-боболаримиз азал-азалдан ўғил болаларни суннат қилдириб келган. Бу ўз ўрнида тиббиёт нуқтаи назаридан қаралганда ҳам фойдалидир. Чунки суннат ўсма хасталигининг олдини олади.

— Ҳозирги вақтда бизда жинсий таълим-тарбия қандай олиб борилмоқда дейсиз! У мутахассис сифатида сизни қониқтирадими!

— Афсуски, биздаги тарбиячилар бундай сабоқ педагогиканинг ажралмас қисми эканлигини билишмайди. Бу тарбияни фарзандларимизга боғча ёшиданоқ бошлашимиз шарт. Ҳозир мактабларимизда йигитга ҳам, қизга ҳам

— Масковда нашр қилина-диган «СПИД ИНФО» газети-нинг фаолиятини шу соҳа олим сифатида қандай баҳо-лайсиз!

— Бу газет турли юқумли касалликларнинг олдини олишдан кўра ғарбга хос бўлган номаъқулчиликлару, зинокорликни тарғиб қил-моқда. У Шарқда аллақачон-лар яратилган жинсий тар-бияни бузиб, ҳайвонийлаш-тирган ҳолда халқ орасида тарқатмоқда. Менимча, тур-ли номақбул йўл билан шаҳ-воний алоқа қилиш фақат ҳайвонларнинг вазифаси.

— Асли баҳмалликман. Бекор қолган пайтларимда Қуръони каримдан бироз мутолаа қиламан. Футбол-нинг ашаддий ишқибозиман. Айни кунларда оиламизда чақалоқ туғилиши қувончи билан яшамокдамыз!

— Ниятларингизга етинг-лар.

— Раҳмат. Айтганингиздек бўлсин!

Суҳбатдош
Нормурод МУСОМОВ

Суратчи: Собит МУСОМОВ

— Мухарриримизнинг бир иложини топиб, Ҳожибой Тожибоев билан сўхбатлашиб келинг, деганларига ҳам икки ойча бўлди. Ҳожибой ака қачон Тошкентга келаркан, деб кутиб юрган-дир. Ҳўп, десангиз концерт бошлангунча андак сўхбатлашиб олсак.

— Э, ҳайрият, мени жўнгина гаплаша оладиган жиддий одамлар қаторида кўрадиганлар ҳам бор экан-ку дунёда. Одатда одамлар мен билан кўришибок, аҳвол сўраш ўрнига, янгисидан эшитайлик, деб ҳол-жонимга қўйишмайди. Кетма-кет ўн та янгисини айтсангиз ҳам, яна янгисидан эшитайлик, деб туришаверади. Бу ҳангома деганлари сомса бўлмаса, у ёқдан ёпиб, бу ёқдан узиб бераверсангиз. Аввал, ўша эскиларини шошмасдан чайнаб, мазасини баҳолаб, яхшилаб ҳазм қилиб, кейин янгисини сўра, десангиз, бу ҳам ҳазил бўлса керак, деб кулаверашади. Ўзбекнинг ўзи қизик, ўзидан сўзи қизик, деб бежиз айтишмаган-да.

— Ҳожибой ака, эсингизда бўлса, «Қизикчи-90» кўрик танловида гап-сўз кўпроқ сизнинг атрофингизда айланиб қолган эди. Кимдир, Ҳожибойнинг ўзи шундай ҳам машҳур бўлса, қатнашиб нима қиларкин, деса, кимдир «Қизикчи-90»нинг ғолиби, деган унвон керакдир-да, деб пичинг қилди. Яна кимдир, ие, Ҳожибойнинг ёши катта-ку, деб ажабланиди. Ҳатто, баъзи бир ҳамкасбларингиз финал кўни очиқдан-очиқ шаъма ҳам қилишди — ёши катта, унинг устига таниқли қизикчи деб. Лекин шунга қарамай, барибир қатнашингиз ва ғолиб бўлдингиз. Бу ғалаба сизни янада машҳурроқ қилиб юборди. Бу — бор гап. Мабодо ғолиб бўла олмаганингизда борми...

— Тўғриси, ўша кўрик танловда сираям қатнашиш ниятим йўқ эди. Еру биродарларим, олдинги йили фалончи фалончилар қатнашди, яхши-яхши ўринларни олишди, фақат бизнинг Ҳожибой кўринмади, холос, деб пичинг қилганларида ҳам, енгилиб қолишдан чўчидинг-а, деб ошқора таъна қилишганларида ҳам парвосиз юравердим. «Қизикчи-90» кўрик танлови олдиндан Тошкентга келганимда, дўстларим ҳазил-ҳазил билан Ҳожибой ҳам танловда қатнашади, деб рўйхатга кириштиб қўйишди, кўнгилларига вола «хўп» деб қўя қолдим.

Шулар туртки бўлдим, ё аввалдан, ўзимни қачонлардир катта сахнада бир синаб кўришим керак, деган фикрим устун чиқдим, танловда қатнашишга қарор қилдим. Адашган жойим шу бўлдики, «Қизикчи-89»да қатнашганлар яна қатнашади, деб ўйлабман.

Ғолиб бўлишимга келсак, буни олдиндан билардим. Чунки, ҳақиқий кулгининг қадрига етадиган томошабинларнинг ўзи одил ҳакам бўла олишига ишонгандим. Бу ишонч ғолиб чиқишимга асосий сабабчи бўлган бўлса, ажабмас.

— Ўзингиз яхши биласиз, ёш қизикчилар халққа танилиши илнинида ўлиб-тирилиб янги хангомалар тайёрлайди, тўйларда, кичикроқ давраларда айтиб юради. Буларни эшитган таниқли қизикчилар «пичоққа илинадиган-или-

надигани»ни дарров илиб кетишади. Катта концертларда, радио ёки телевизорда ўзининг номидан эълон қилиб ҳам юборишади. Кейин, бечора муаллиф бирон йнғилишда ўша хангомаларни айтса, томошабинлардан раҳмат ўрнига «Нимага фалончининг хангомасини айтаясан! Ўзингиздан айт!» деган дашномлар эшитилади. Сиз ҳам машҳур қизикчисиз. Баъзан...

— Йўқ, аксинча, Ҳожибой ўлай деб тайёрлаган хангомаларни ёш қизикчилар у ер-бу ерини сал-пал ўзгартириб, телевизорда айтиб юборишяпти.

Тўғри, мен ҳам ёшлигимда Мухиддин ака Дарвешевнинг хангомаларини айтганман. Пиёнистлар мавзусидаги туркум кулгиларни жуда мазза қилиб эшитардим, баъзиларини айттардим. Кейинчалик, шулардан таъсирланиб, бу мавзунинг давом эттирдим, янги-янги хангомалар билан бойитдим. Шундай қилиб, аста-секин ўз йўлимини топиб олдим. Қолаверса, ҳамма қизикчиам Мухиддин аканинг ичак узди гапларини айтиб юриб қизикчи бўлган. Буни тан олиш керак. Лекин ҳеч қачон

хангомасида «танимадим, пачоқ, танимадим!» шаклида келган. Кулгидаги жигибийронлиқнинг энг чўққиси ҳам шу.

— Машҳур қизикчисиз. Сизни танимайдиган одам йўқ. Ҳар ҳолда тақдирингиздан нолимасангиз керак!

— Тақдиримдан нолишга-ку, нолимайман-а, лекин... Биласизми, баъзан одамга машҳур бўлиш ҳам ёқмай қолар экан. Одамларга ўхшаб бемалол бозорларга боролмайсиз, кўчаларда юролмайсиз. Айтийлик, ўн-ўн беш одам тўпланиб турса-ю шуларнинг ичида бирон танишингиз бўлса, тўхтаб кўришишдан қочингиз келади. Унинг ўзи билан саломлашиб, ўтиб кетаверсангиз яна бўлмайди. Ҳамма билан сўрашсангиз вақтингиз кетади. Чунки ўн-ўн беш одам сизни дарров қўйиб бўпти. Камида ярим соат «суҳбатингизни олишади. Энг ёмони машҳур одамлар кетидан юрадиган йўқ ёқдаги (етти-саккиз хил нусхадаги) ивғолар...

Яна... э, айтаверсак гап кўп...

ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ:

ЎЗБЕКНИНГ ЎЗИ ҚИЗИК...

баъзи бировларга ўхшаб, Мухиддин аканинг «дўпписи»ни ўзимники деб даъво қилмаганман.

— Ҳожибой ака, кўнглингизга одам-у, баъзан хангомаларни жуда чўзиб юборасиз-да. Мисол учун «Танимадингиз-а!»ни олайлик. Шунчакам чўзгансизки...

— Уни атайлаб чўзганман. Чунки, ўша одам мениам эзворганда, ука. Мен ҳам томошабинларни тоза эзишим керак, шунда яхшироқ таъсир қилади.

— Бу бўлган воқеамиди!

— Айнан шундай бўлмаган-у, шунга яқинроқ эди. Тўйда, денг, бир хирапашанинг олдида ўтириб қолибман. Ўзи айтадиган гапи йўқ, юзингизга бакрайиб туриб: «Бизам гапирайликми, ё чиқиб кетайликми?» дейди. Гапиринг, десангиз, бир ишайиб қўйиб, индамай тураверди. Даврани бошқатдан қизита бошласангиз, яна ўша гап, яна ўша кўйдирилган қалла. Бу одам мени шунчалик хуноб қилдики, охири чидолмай: «Гапир, гапирсанг, пачоқ!» деб бақириб юбордим. Но-мард! Ушандаям гапирмади.

Ана ўша «Гапир, гапирсанг, пачоқ», деган ҳайқиринг «танимадингиз-а»

— «Оби замзам»га хушингиз қалай!

— Уйимга меҳмон келганда ёки

меҳмонга борганимда яхши инс билан ўтириб қолсам оз-моз отман.

— Шу кунларда тарихга аяқ қолган Шўро тузумининг қайси ларини соғиняпсиз!

— Мўл-кўлчилик бўлган вақт соғиняпман. У пайтларда одамлар бир-бирига ишонч бор эди, оқибат бор эди. Кўшинингиздан қарз сўрасангиз берарди. Ҳозирчи?..

— Ҳозирги янги яратилаётган кино-комедияларда бош ролларни «профессинал»лардан кўра кўпроқ таниқли қизикчилар ижро этапти: Обид Асомов, Мирза Холматов... Лекин Ҳожибой Тожибоев кўринмайди. Бунга сабаб нима?

— Тўғриси, кўп ролларга таклиф қилишяпти, лекин мен рози бўлмаяпман. Сабаби — ижро этишим керак бўлган қаҳрамонлар ўзимга ёқмаяпти. Агар, пул учун ёки Ҳожибой кинода ўйнабди, деган гап учун ўша ролни

ўйнасам, кўнглим сезиб турибди, мисқоллаб йиққан обрўйимни ер билан битта қиламан.

Утган йили «Тожикифилм»да бир ажойиб кинокомедия суратга олинди. Мен шу филмда бош ролни ижро этдим. Назаримда анча яхши чиқди.

— Оилангиз ҳақида...

— Ота-онам қолхўзчи бўлишган, хозир пенсияда. Уч укам, тўрт синглим бор, каттаси менман. Уруғимизда санъаткорлар бўлмаган.

— Қизингиз мактабни битириш арафасида экан. Айтинг-чи, бўлажак кўёвингизнинг ким бўлишини хоҳлардингиз?

— Куёв болами?.. Бир нима дея олмаман. Ҳар ҳолда, ким бўлса ҳам яхши инсон бўлса бас. Қолхўзчи бўладими, зиёлими, тикоратчим, артисти, бунинг менга унчалик аҳамияти йўқ.

— Қизикarli суҳбатингиз учун раҳмат. Қулдираверинг, кулишаверайлик.

Баҳром Бек ОБИДЖОН
«Оила ва жамият»нинг
махсус мухбири

НАҲОТКИ, ЛЕНИН БЎЛСА!!

Майкл Жексонни ҳамма танийди, машҳур эстрада қўшиқчиси. Ҳақиқатан эпчил йиғит, ашулалари билан ўйинлари уйғулашиб кетади. Мабодо Тошкентда «Пахтакор» стадионида Майкл Жексон концерт берармиш деса, бутун Ўрта Осиё кўчиб келса керак.

Майклнинг ҳеч қайси қўшиғини билмаймиз, лекин ҳаммамиз таниймиз. У мусулмон динига ўтгандан кейин янаям обрўси ошиб кетди. Яқинда «Пенсикола» фирмасини реклама қилибди: «Дўстлар, пенсикола ичинг!» деган гап учун етти ярим миллион доллар беришбди. Зўр-а! Қани энди бизникилар ҳам келиб: «Ҳожибой ака, илтимос бизни реклама қилиб юборинг, 750 сўм берамиз», дейишса...

Бир ўтиришда Майкл оғайинларига ҳасрат қилибди: Оғайинлар, жуда чарчадим. Шундай бир шаҳар бўлсак, бемалол халқнинг орасида юрсам, ҳеч ким мени танимаса, дастхат сўрамаса, бозорга борсам, ресторанди, дўконларга кирсам. Мошинда юравериб зерикиб кетдим, — деса бир оғайинси, бор бунақа жой дебди. — Тошкент-да! Майкл Жексон ҳурсанд бўлиб, ҳайрият мениам танимайдиган жой бор экан, деб картадан Тошкентни топиб, эртасигаёқ уочқда Тошкентга келибди. Қўналга ҳовлисидан чи-

қиб, энди сигарет тутатаётган ҳам экан, бир гала ёшлар Майкл, Майкл, деб ҳайқирибганларича ўраб олиб, бирови оғзидаги сигаретини, бирови костюмини юлиб олибди.

Бир киши хонанданинг олдида келиб, Майклбой, бир келиб қолибсан, ош-пош қилиб ўтирайлик, — дебди. Майкл, йўқ, қўналгадаёқ таниб қолишди, шаҳарга киришнинг фойдаси йўқ, орқага қайтаман, — деса ҳалиги одам, — сени ҳеч ким танимайдиган жойга оборами? Юр машинага ўтир, — деб машинага ўтказибди-ю, Жиззах чўлига ҳайдабди. Чўлни айла-ниб юришса, қаршиларидан бир киши чиқиб қолибди. Майкл ҳамроҳининг елкасига уриб, тўхтат машинангни, шу одамдан сўраймиз, деб қолибди. Тушиб, ундан сўрашибди:

— Ака, шу одамни танийсизми?

— Йўқ.

— Не, бу одамни бутун дунё танийди-ку! Наҳотки танимасангиз?

— Йўқ, танимас эканман.

— 7 ёшдан 70 ёшгача бўлган барча инсонлар танийди-ю, наҳотки...

— 7 ёшдан 70 ёшгача... э, энди танигандай бўляпман. Ленин деганлари наҳотки, шу одам бўлса?..